

hibáztható jelenlegi fölkészületlen sége miatt: ezért a fogyatékoságért azok hibázthatók, akik eddig ural kodtak fölötté.

A szerbiai népfőlszabadtó bizottságok és szkupstinák összetételét és munkakörét szabályozó határozat fölbecsülhetetlen értékű példája a népi uralom demokratikus fejlődésének. A jugoszláv népfőlszabadtó bizottságok eddigi munkájának nagy eredménye ez s egyben útmutatás is a bizottságoknak a jövő jobb és eredményesebb munkája felé.

A népfőlszabadtó bizottságokon keresztül a hatalom tényleg a nép kezében van és Szerbia népétől függ, hogy ki rendelkezik vele. Ahhoz nem férhet kétség, hogy a nép, amely túlélt a legszörnyűbb megszállást, tudott harcolni a szabadságért, ugyanugy élvezni is tudja majd emberföltötti küdelmének gyümölcsét.

Német földön

Az „Izvesztija“ haditudósítója közli Kelet Poroszországból:

„Kelet-Poroszország a német militarizmus bölcsője. Amikor a németek Belorussziából és Ukrajnából visszavonultak, azt mondták, hogy megrövidítik arcvonalukat és hogy orosz csapatok sohasem fognak túljutni a Memel vonalon. A szovjet csapatok Kelet-Poroszország mélyébe törtek. A Vörös Hadsereg egyik csapat a másik után zúdítja a németek gondosan és sok költséggel megépített erővonalaira.

A németek fejvesztetten menekültek. Hátrahagyták teljes felszerelésüket, hatalmas és részükre pótolhatatlan anagráktarait, nem volt idejük a hidakat feirobbantani, a városok összes üzemei sértesen állapotban kerültek a szovjet csapatok kezébe. A németek futottak, csak pusztá életüket mentették.

A lengyel—porosz határt jelző ködaráb innessz fe én fehér alapon vörös betűk hirdenk a szovjet győzelmet, a másik oldalán fehér alapon fekete betűk jelzik, hogy német földön járunk. De nemcsak ez a ködaráb jelzi a határokat. Mindenütt szétlőtt „Tigris“-ek romjai, harcok szik ezrei, temérdek német katonahullája.

Az egyik ház falára egy vörös katonagyors, vörös betűkkel ráírta: „Itt vagyunk végre az átkozott fasiszták barlangjában.“

Itt, Kelet-Poroszországban vannak a gögös porosz nagybirtokosok földjei, kaszálói. Ide hordják össze a rablott kincseket, amelyeket Belorussziában, Ukrajnában, Belgiumban és Európa többi országában harcosoltak össze. Most a Vörös Hadsereg kezébe kerülnek. Az összerabolt tárgyaknak csak igen kis hányadát tudják elzárni.

Neidenburg városában gögös, buja poroszok nagy n ugalommal néznek az utcákon elvonuló német harcocsioszlopokat. Nem tulajdonítottak neki jelentőséget. El sem tudták képzelni, hogy a várost szovjet csapatok foglalhatják el. Néhány óra múlva megszálltuk a várost.

A szovjet támadás úgy érte a kelet-poroszországi városok lakóit, mintha derült égből a vilámcsapás. Japánári vihar ez. Az elfoglalt hivatalok folyosóin, udvarain ládák zárják el mindenütt az utat. Evakuálni akarunk, de — nem volt idejük rá.

A szovjet hadsereg előnyomulása során igen sok internálótábor lakóit is megszabadította. Ezeket a németek főleg Ukrajnából és más szovjet területekről, sőt Franciaországból és Szerbiából hurcolták ide.“

Megalakult a Magyar-Jugoszláv Társaság Szegeden

A két egymás mellett élő, szokásaiban és erényeiben annyira egyválasú testvérnép: a délszláv és a magyar közötti megbékélés és szoros együttműködés felé jelentős, színtörténelmi lépés történt. Szerdán délután Szegeden megalakult a Magyar-Jugoszláv Társaság azzal a céllal, hogy a két szomszéd nép közötti jó viszonyt minél mélyebbé tegye és elősegítse a közös eszmények, közös tervek megvalósítását.

Dr. Pálffy György helyettes polgármester szerdán délután 11 órára összehívta a város valamennyi társadalmi rétegének képviselőit, akik előtt a következőket mondotta:

— Azért gyűltünk ma egybe, hogy megalakítsuk a Magyar-Jugoszláv Társaságot. Azt hiszem, ennek a társadalmi egyesületnek a szükségességét felesleges részletesebben megkölnöm, hiszen — sajnos — a szemünk előtt bonyolódtak le azok a politikai és történelmi események, amelyek erőteljesen tudatosították a nyitott szemmel néző és látni tudó magyar társadalomban a két szomszéd nép, szinte azt mondhatnám, a két testvérnép sorsazonosságát, egyndsrautaltságát. Hosszu, viharos évek századokon át élünk egymás mellett, történelmünk ezer és ezer szállal fonódik össze, ugyanazok voltak a bajaink, nemzeti tragédiáink mögött ugyanaz a háttér sötétedett mindig. Mégis az történt — szintén századokon át —, hogy az idegen erők, idegen hatalmak mahinációszembe állították a két népet egymással, nem túrték soha a tényleges helyzet fölismerését és az abból származó logikus, szükségszerű következtetések levonását.

— Most, ezekben a vészterhes napokban, végre leomlottak a mesteréges válaszfalak, lehullottak a billensek. Az igazi magyar társadalom lelke mélyén őszinte csodálattal figyelve a jugoszláv nép hősi küzdelmét ősi ámainak megvalósításáért, szabadságáért, jövőndő boldogulásának biztosságáért, azt a küzdelmet, amelynek részletei a huszadik század fenséges hőskölteményévé tevődnek össze. Époszá, amelynek két hőse van, maga a magára eszmélt nép és vezére, Tító marsall. Büszkeséggel állt el bennünk az a tudat, hogy a mi véreink is harcoltak és harcolnak ma is a legendás hírdélszláv vezérszlói alatt és Petőfi nevével küzdenek a zsarnokság ellen. Ez a tény némileg kárpótol bennünket azért a szomorú tényért, hogy a magunk határai között erre a szabadságharcra csak most nyílt meg a lehetőség.

— Hölgyeim és Uraim, ne értsék félre szavaimat. A mit mondtam, az nem politika, legalább is a szó köznap érteelmében nem az, mint ahogy a Társaság, amelyet életre szeretnénk hívni, nem politikai célok szolgálására vállalkozik, hanem arra, hogy megteremtse a két szomszéd nép testvéri együttélésének előfeltételeit gazdasági és kulturális téren, hozzáépítse közöttünk a legszorosabb és legőszintébb kapcsolatokat, hogy a határ, amelyet majd a békekonferencián vonnak meg véglegesen a két ország között, ne elválassza, hanem összekapcsolja a magyar népet a jugoszláv néppel. Ha valahol, ha ott, a mi városunkban, Szegeden, rezzük ennek a lehető legszorosabb kapcsolatnak a szükségességét és a jogot nekünk arra, hogy megalkotva a Magyar-Jugoszláv Társaságot, megindítsuk egy, az egész országra kiterjedő mozgalomnak és higyük, hogy elhatározásunk szinte megértésre, viszonzásra talál a jugoszláv nép körében is.

— Üdvözlöm a megjelenteket és leg szeretettel Misa százados urat, Tító marsall hős katonáját, akik szintén megjelent körünkben.

Dr. Pálffy György elnöki megnyilvánulása után Magyar László, a „Dél-magyarország“ felelős szerkesztőj smertette a társaság célkitűzéseit. A nagy figyelemmel kísért előadás után a megjelentek egyhangú lelkesedéssel kimondták a Magyar-Jugoszláv Társaság megalakulását, majd az alakuló ülés megválasztotta a következő ideiglenes tisztikart: Elnökök: dr. Pálffy György, főtítkár: Magyar László, kulturális ügyek vezetője: dr. Bálint Sándor, gazdasági ügyek vezetője: dr. Dondózy Kálmán, ügyvezető: Csányi Piroska ügyész: Pap Róbert. Az alapszabályok kidolgozásában és az ügyek ideiglenes vitezésében a tisztikarnak segítségére lesz elnöki tanács, amelynek tagjai a következők: dr. Purjesz Béla, Orle Zoltán, Majtényi Béla, Komócsin Mihály, Lehotay Árpád, Kollár Pal Erdel Sándor, Réti Béla, Török Ferenc, Katona Lajos és Kerényi.

A Magyar-Jugoszláv társaság alakuló ülésén üdvözlő táviratot intézett Dálnoki Miklós Béla miniszterelnökhöz, akinek támogatását kéri a társaság megvalósításához. Ugyancsak üdvözlőtáviratot küldött Titonarsallnak, a jugoszláv népek hőseinek. A távirat továbbítására felkérte a gyűlés a jelenvolt Misa századosot, akit az alakuló ülés lelkesen ünnepelet.

Dr. Purjesz Béla professzor az egyetem részéről bejelentette, hogy mint nemzetgyűlési képviselő Debrecenben tárgyalásokat folytatott a kultuszminiszterrel arra vonatkozólag, hogy a szegedi egyetemen jugoszláv rektorátust s ezzel párhuzamosan Délszláv Intézetet állítson fel a környéken. A kultuszminiszter a legmesszebbmenő támogatást helyezte kiállításba. Az egyetem tehát, amely már maga is indított hasonló magyar-jugoszláv közeledési akciót, a legnagyobb örömmel köszönti a társaság megalakulását.

Katona Lajos az Ipartestület elnöke is felszólalt és beszámolt a Bácskában szerzett tapasztalatairól, amelyek mind azt igazolták, hogy jugoszláviában mindig nagy becsűlete volt a magyar népnek. A magyar iparoság tehát, amely a magyar-jugoszláv megbékélés gondolatának szolgálatában áll, teljes erejéből, a legmesszebbmenően támogatni akarja a társaság célkitűzéseit.

Magyar László főtítkár javasolta még, hogy a város megfelelő helyiséget bocsásson a megalakult Magyar-Jugoszláv Társaság rendelkezésére, ahol ideiglenesen el lehetne helyezni az egyetemmel kapcsolatban felállítandó Délszláv Kulturális Intézetet is. Dr. Pálffy György azzal az ígérettel, hogy megteszi a városnak az erre vonatkozó előterjesztést, az alakuló ülést bezárta.

Üzenet Szabó Dezsőnek

A napokban kezembe került egy összegyárt újság, mely rövid híradásban arról számol be, hogy Szabó Dezsőt a Rákóczi-terén a hajnali órákban halva találtak. Megrá kódom, kezemből kiesett a papír, néman meredtem magam elé. Lanni vélem jelegzetes alakját, mindig ideesen rángatózó fölényes arcát, szűros tekintetét, amely a vesekig hatolt. Észembe jutott egyik szegedi előadása, amikor azzal kezdte beszédét, hogy „ott hátul az a néhány tányérpapkás Ottóista, vagy nem tudom miféle ifjanc, lépjen közelebb hozzám, mert nekik is akarok beszélni, sőt még mielőtt a zsebemből az odaéjtett búzbombák és m egyebek előkerülnek, fontos mo danivalóim volnának az egyetemi ifjuság számára“. Kínos csend, nem mozdul senki. A fejek közben hátrafordulnak, a sok szempár szinte falhoz szegezi a bátor búzbombás ifjaka, egyszerre csak nyílik az ajtó, mint oldalba ruza juhaskutyája, egyenkint topakodnak ki a folyosóra Szabó Dezső nem n figyelt felállt, hosszú gesztussal megforgatta maga körül csodálatos szellemének karikásostorát. Hol az ifjak, hol a „társadalom ieghívanyabb rége, a szolgalelkű magyar középosztály“ hátán másfél órán keresztül csattogtatta tüzes ostorát.

És most hozzád szólok — a magyar élet elfáradt, mindig elégedetlen vándora. Ne menj el, csak most ne hagyj magunkra bennünket, mert most mi is kapunk lapot, nekünk munkásoknak is osztogattak, görcsös ujjaink között tartogatjuk az adut, csak rád várunk, jöjj vissza, vagy csillagszemekkel onnan a meszi tejtúrról ints a magyar dolgozóknak, hogy mikor lépünk ki, mikor és hogyan jöjjön a szamonkérés nagy nania, hogy elégtételt kapj ott a másvilágon a sokan a sokat üldözött többi bujdosóval együtt, akik most vakennyien összegyűltek. Lelki szememmel látom a kis társaságban Kossuth nemes alakját, Petőfi megbékéltóságos tekintetét, Táncsics, Somogyi, Bacsó és Móra mind figyelnek reánk, a tanítványokra, hogy felülünk, meganultuk-e a leckét, tudunk-e élni okosan, a régen várt szabadsággal, emellett a magyar sors bennünkkel megajándékozott.

Szabó Dezső és Ti többiek, látjátok mily nagy változás történik a magyar úgáron. A dolgozó, akit anynyira szeretettek, hűek maradnak Hozzátok, a ti halhatatlan nagy szellemetek világító fáklyaként mutatja az utat, amelyen haladnunk kell és amely a Ti elgondolástok szerinti új magyar élet fundamentumát vár hivatva lerakni.

U.I. Kedves Szerkesztő Ur! Tudom, hogy most nagy a nyomoruság, sok minden nincs, ami kellene, bor buza, cukor, békesség, nyomdafesék stb. és sok minden van, ami nem kelene: vomor, bánat keserűség stb., de most üldönösen megkérem, szorítson b. apjában egy kis helyet, hogy il den ucsuzhassak egy lángolólelkű szenvedőtől, aki egész életén át csak értünk, munkásokért fáradt és dolgozott.

Várta a 13. szf

Órákat, Aranyat magas áron veszek.
(Elsőrendű javítóműhely)
KLEIN
Széchenyi-tér, Kiss D. p